

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

„ЗАТВЕРДЖУЮ”

Голова приймальної комісії,
ректор закладу вищої освіти

_____ Ігор ГЕРУШ

26 квітня 2024 року

**ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ
З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

Чернівці, 2024

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму співбесіди з **української літератури** для вступників на основі повної загальної середньої освіти до *Фахового коледжу БДМУ* для здобуття *освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра* розроблено на основі чинної програми з української літератури, яка затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від від 07.06.2017, № 804, а також враховано методичні рекомендації щодо складання української літератури як предмету за вибором під час НМТ, де зміст завдань блоку НМТ з української літератури відповідає чинній [програмі ЗНО з української літератури](#). Відповідно до цієї програми співбесіди охоплено розділи, вивчення яких передбачено в шкільному курсі з української літератури: «*Усна народна творчість*», «*Давня українська література*», «*Література кінця XVIII – початку XX століття*», «*Література XX століття*», «*Твори українських письменників-емігрантів*», «*Сучасний літературний процес*».

Пропонована програма дасть можливість абітурієнтові систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання треба звернути увагу під час підготовки до співбесіди з української літератури.

Отже, з української літератури абітурієнт повинен знати:

- літературні роди: драма, епос (ліро-епос), лірика;
- лірика: її тематичні різновиди та жанри: інтимна, громадянська (патріотична), пейзажна, філософська; верлібр, ліричний вірш, пісня, послання, сонет;
- епос та його жанри: новела, повість, роман, різновиди повісті та роману, усмішка;
- драма та її жанри: власне драма, драма-феєрія, комедія, трагікомедія;
- ліро-епос та його жанри: байка, балада, дума, історична пісня, поема; літературні напрями, стилі, течії: бароко, класицизм, реалізм, модернізм (експресіонізм, імпресіонізм, символізм, неокласицизм, неоромантизм); постмодернізм як явище в сучасному літературному процесі;
- ліричний герой, персонаж, прототип, художній образ;
- тема, ідея, мотив, проблематика художнього твору; конфлікт у драматичному творі;
- композиція художнього твору (сюжет, сюжетні й позасюжетні елементи);
- види комічного: бурлеск, гротеск, гумор, іронія, сарказм, сатира, травестія;
- художні засоби: алегорія, алітерація, алюзія, анафора, антитеза, асонанс, гіпербола, епітет (постійний епітет), епіфора, інверсія, метафора, метонімія, оксиморон, паралелізм, персоніфікація, порівняння, рефрен, риторичне звертання, риторичне запитання, символ, тавтологія;

уміти:

- розрізняти види й жанри усної народної творчості: різновиди календарно-обрядових пісень (щедрівки, колядки, веснянки, русальні, купальські і жнивварські пісні); суспільно-побутові, історичні й родинно-побутові пісні; думи, балади; визначати провідні мотиви творів усної народної творчості, їхні художні особливості;

- розрізняти літературні роди, види й жанри;
- співвідносити літературний твір із відповідним літературним напрямом, стилем, течією;
- визначати тему, ідею, проблематику літературних творів;
- характеризувати літературних героїв, коментувати їхні вчинки;
- визначати художні образи і їхню роль у літературному творі;
- упізнавати літературних героїв за їхніми цитатними характеристиками й репліками;
- орієнтуватися в сюжетах літературних творів;
- визначати: сюжетні й позасюжетні елементи літературних творів, їхні композиційні особливості;
- визначати провідні мотиви ліричних творів;
- аналізувати мову літературного твору;
- знаходити художні засоби й визначати їхню роль у літературних творах;
- співвідносити фрагмент літературного твору з його назвою та автором;
- співвідносити письменників з фрагментами їхніх творів, а також з висловами митців та літературних критиків про них та їхні твори;
- знати псевдоніми й справжні імена письменників, належність їх до літературних епох, шкіл, угруповань;
- визначати місце і роль письменника в літературному процесі;
- пояснювати поняття «розстріляне відродження», «київські неокласики», «празька школа поетів», «шістдесятництво», «дисидентство»;
- орієнтуватися в основних тенденціях розвитку сучасної літератури;

Для проведення вступного випробування у вигляді співбесіди з української літератури наказом ректора закладу вищої освіти Буковинського державного медичного університету створено комісію (Наказ № 100-Адм від 19.04.2024).

Оцінювання рівня знань, умінь і компетентностей вступника здійснюють члени комісії, які фіксують результати співбесіди в екзаменаційній відомості та протоколі співбесіди.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Теорія літератури

Поняття про літературні роди і жанри. Літературно-мистецькі напрями (сентименталізм, романтизм, реалізм, модернізм, постмодернізм; їхні характерні ознаки). Засоби художнього мовлення (тропи, їхні різновиди; види комічного, засоби поетичного синтаксису).

Усна народна творчість

Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових і родинно-побутових пісень.

Пісні Марусі Чурай. “Віють вітри”, “Засвіт встали козаченьки”.

Історичні пісні. “Ой Морозе, Морозенку”, “Чи не той то Хміль”.

Тематика, образи, зміст народних дум і балад. “Дума про Марусю Богуславку”. Балада “Ой летіла стріла”.

Давня українська література

“Повість минулих літ” (уривки про заснування Києва, про помсту княгині Ольги, про напад хозарів). “Слово про Ігорів похід”.

Григорій Сковорода. “Всякому місту – звичай і права”, “Delibertate”, “Бджола і Шершень”.

Література кінця XVIII – XIX століття

Загальна характеристика стильових течій. І. Котляревський. Бурлескно-трагедійна поема “Енеїда”, малоросійська опера “Наталка Полтавка”.

Літературний процес 40 – 60-х років XIX століття

Тарас Шевченко. Соціально-побутова поема “Катерина”, “Кавказ”, “Сон («У всякого своя доля»)", “І мертвим, і живим...”, “Заповіт”.

Пантелеймон Куліш. Історична хроніка “Чорна рада”.

Літературний процес 70 – 90-х років XIX століття

Іван Нечуй-Левицький. Соціально-побутова повість “Кайдашева сім’я”.

Панас Мирний Соціально-психологічний роман “Хіба ревуть воли, як ясла повні?” (1, 4 частини).

Діяльність театру корифеїв.

Іван Карпенко-Карий. “Мартин Боруля”.

Іван Франко. «Захар Беркут», “Чого являєшся мені у сні”, “Мойсей”.

Література XX століття

Модернізм. Михайло Коцюбинський “Тіні забутих предків”, “Інтермецо”.

Ольга Кобилянська «Valse melancolque».

Неоромантичні тенденції у творчості Лесі Українки “Contra spem spero”, “Лісова пісня”.

Варіант експресіонізму в творчості Василя Стефаника “Камінний хрест”.

Провідна роль поезії на початку XX століття.

Микола Вороний “Блакитна панна”.

Олександр Олесь “Чари ночі”, “О слово рідне! Орле скутий!..”.

Павло Тичина “Ви знаєте, як липа шелестить...”, “Пам’яті тридцяти”, “О панно Інно”.

Максим Рильський “У теплі дні збирання винограду”.

Володимир Сосюра “Любіть Україну”.

Богдан-Ігор Антонич “Різдво”.

Новелістика. Микола Хвильовий “Я (Романтика)”.

Юрій Яновський “Майстер корабля”.

Валер’ян Підмогильний “Місто”.

Жанр усмішки. Остап Вишня “Моя автобіографія”, “Сом”.

Андрій Малишко «Пісня про рушник».

Микола Куліш “Мина Мазайло”.

Кіноповість Олександра Довженка “Зачарована Десна”.

Андрій Малишко “Пісня про рушник”.

Феномен шістдесятництва в українській літературі.

Василь Симоненко “Ти знаєш, що ти людина”, “Задивляюсь у твої зіниці”, «Лебеді материнства».

Василь Стус “Господи, гніву пречистого”.

Іван Драч “Балада про соняшник”.

Ліна Костенко “Страшні слова, коли вони мовчать”, “Маруся Чурай”, Дмитро Павличко «Два кольори».

Василь Голобородько «Наша мова».
Олесь Гончар «Модри Камень».
Григорій Тютюнник «Три зозулі з поклоном».
Творчість українських письменників-емігрантів.
Іван Багряний «Тигролови».
Євген Маланюк «Уривок з поеми».
Сучасний літературний процес
Загальний огляд, основні тенденції.

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СПІВБЕСІДИ

1. Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових та родинно-побутових пісень.
2. Історичні пісні. Народні думи і балади.
3. «Слово о полку Ігоревім» – найвидатніша пам'ятка давньої української літератури.
4. «Повість минулих літ» як перший український літопис.
5. Григорій Сковорода – видатний український письменник і філософ («Всякому місту – звичай і права», «Бджола і шершень», афоризми).
6. Жанрові особливості «Енеїди» Івана Котляревського.
7. «Наталка Полтавка» Івана Котляревського – перший драматичний твір нової української літератури.
8. Жанр, характеристика образів поеми Тараса Шевченка «Катерина».
9. Поема «Сон («У всякого своя доля...»))» Тараса Шевченка, її композиція.
10. Ідейна спрямованість «Заповіту» Тараса Шевченка.
11. Ідея, образний світ, пафос поеми «І мертвим, і живим...» Тараса Шевченка.
12. Історична основа, джерела, сюжет роману «Чорна рада» Пантелеймона Куліша.
13. «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького – зразок реалістичної соціально-побутової повісті.
14. Типовість та індивідуалізація образів в повісті «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького.
15. Проблематика та своєрідність композиції роману «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного.
16. Жанрова своєрідність твору «Мартин Боруля» І. Карпенка-Карого.
17. Художня майстерність вірша «Чого являєшся мені у сні» Івана Франка.
18. Ідейний зміст поеми «Мойсей» Івана Франка.
19. Провідні мотиви повісті «Захар Беркут» Івана Франка.
20. «Intermezzo» як вираження імпресіоністичного стилю Михайла Коцюбинського.
21. Фольклорна основа повісті М. Коцюбинського «Тіні забутих предків».
22. Проблематика творчості Ольги Кобилянської.
23. Ідейний пафос поезії «Contra spem spero» Лесі Українки.
24. Система образів «Лісової пісні» Лесі Українки.
25. Новаторство новел Василя Стефаника («Камінний хрест»).
26. Олександр Олесь. Аналіз поезій («О слово рідне...!», «Чари ночі»).

27. Возвеличення краси природи і єдність її з мистецтвом у ліричному вірші Миколи Вороного «Блакитна Панна».
28. Інтимна лірика Павла Тичини («О панно Інно», «Ви знаєте, як липа шелестить...»).
29. «Пам'яті тридцяти» Павла Тичини: ідея поезії.
30. Художній світ поета-неокласика Максима Рильського. Аналіз вірша «У теплі дні збирання винограду».
31. Тема України у творчості Володимира Сосюри («Любіть Україну»).
32. Богдан-Ігор Антонич. Аналіз поезії «Різдво».
33. Художня майстерність новели «Я (Романтика)» Миколи Хвильового.
34. Жанрова своєрідність роману «Майстер корабля» Юрія Яновського.
35. Розкриття характеру людини, яка підкорює місто, в романі Валер'яна Підмогильного «Місто».
36. Григорій Тютюнник «Три зозулі з поклоном».
37. Євген Маланюк. Аналіз поезії «Уривок з поеми».
38. Художнє відтворення проблем українізації в комедії «Мина Мазайло» Миколи Куліша.
39. Майстерність змалювання характерів у кіноповісті «Зачарована Десна» Олександра Довженка.
40. Гумористичні засоби творення світу в творчості Остапа Вишні («Моя автобіографія», «Сом»).
41. Жанрове багатство лірики Андрія Малишка («Пісня про рушник»).
42. Проблематика твору «Модри Камень» Олеся Гончара.
43. Ліризм, художня майстерність поезій Василя Симоненка. «Ти знаєш, що ти людина», «Задивляюсь у твої зіниці», «Лебеді материнства».
44. Тематика, жанрове багатство поезій Ліни Костенко («Страшні слова, коли вони мовчать»).
45. Історична основа, сюжет і композиція роману у віршах Ліни Костенко «Маруся Чурай».
46. Сюжетно-композиційна організація пригодницького роману «Тигролови» Івана Багряного.
47. Василь Стус як символ незламного духу. Проблема вибору «трагічного стоїцизму» в ліриці поета. «Господи, гніву пречистого».
48. Індивідуальна неповторність таланту Івана Драча. Новаторство в жанрі балади («Балада про соняшник»).
49. Дмитро Павличко «Два кольори»: ідейно-художній аналіз поезії.
50. Василь Голобородько «Наша мова»: ідейно-художній аналіз ліричного вірша. Верлібр (білий вірш).
51. Постмодерна сучасна українська література: загальний огляд, основні тенденції. Література елітарна і масова. Сучасні часописи та альманахи.
52. Сучасні літературні угруповання та їх діяльність.

**РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ**

Основні підручники та навчальні посібники

1.	Українська література (рівень стандарту, академічний рівень) (підручник)	Авраменко О., Пахаренко В.	10	Грамота
2.	Українська література (підручник)	Міщенко О.	10	Гене́за
3.	Українська література (підручник)	Міщенко О.	11	Гене́за
4.	Українська література (рівень стандарту, академічний) (підручник)	Семенюк Г., Ткачук М., Слоньовська О. та ін.	11	Освіта
5.	Українська література (рівень стандарту, академічний) (підручник)	Авраменко О., Пахаренко В., Мовчан Р.	11	Грамота

Додаткові підручники та навчальні посібники

6.	Українська література (навчальний посібник)	Нудний В., Мінич Г.	10	Мандрівець
7.	Українська література. Хрестоматія-довідник. Профільний рівень	Борзенко О.	10	Ранок
8.	Українська література. Рівень стандарту, академічний рівень: Комплексний зошит для контролю знань	Паращич В.	11	Ранок
9.	Українська література. Посібник-хрестоматія	Авраменко О.	11	Грамота

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІД ЧАС СПІВБЕСІДИ

Рівень	Бали	Критерії навчальних досягнень
I. Початковий	100 – 106	Вступник підтримує діалог на елементарному рівні. Здебільшого він (вона) відповідає на запитання лише однозначними реченнями («так» чи «ні») або неповними синтаксичними конструкціями.
	107 – 112	Вступник відповідає на елементарні запитання короткими репліками, які лише частково реалізують комунікативну мету співбесіди, не знає і не розуміє навчальний матеріал.
	113 – 119	Вступник бере участь у діалозі співбесіди за найпростішою за змістом мовленнєвою ситуацією, може відносно поширено відповідати на запитання; комунікативна мета співбесіди досягається ним (нею)

		лише частково, оскільки є помилки у визначенні понять, абітурієнт не знає наукових термінів.
II. Середній	120 – 124	Вступник бере участь у діалозі співбесіди на нескладну за змістом тему, частково досягає мети спілкування, його (її) репліки лише містять елементарні знання про твір; він (вона) не повністю розкриває зміст питань, допускає помилки під час формулювання відповіді, має недостатньо сформовані вміння і навички щодо теми співбесіди.
	125 – 129	Вступник бере участь у діалозі співбесіди на нескладну за змістом тему, частково досягає мети спілкування, його (її) репліки лише містять неконкретні знання теми; він (вона) не повністю розкриває зміст питань, допускає помилки під час формулювання відповіді, має недостатньо сформовані вміння і навички щодо тем співбесіди, але з допомогою екзаменатора формулює відповідь та робить елементарний аналіз твору.
	130 – 134	Вступник бере участь у діалозі співбесіди на нескладну за змістом тему, дотримується елементарних правил поведінки під час розмови, загалом досягає комунікативної мети, проте може відхилятися від теми, його (її) мовлення характеризується стереотипністю, неповнотою розкриття змісту, але є загальне розуміння визначених завдань співбесіди.
	135 – 139	Вступник бере участь у діалозі співбесіди на нескладну за змістом тему, дотримується елементарних правил поведінки під час розмови, загалом досягає комунікативної мети, проте може відхилятися від теми, його (її) мовлення характеризується стереотипністю, неповнотою розкриття змісту, але є загальне розуміння поставлених завдань співбесіди, з допомогою екзаменатора може виконати відповідне завдання й частково прокоментувати його.
	140 – 144	Вступник загалом досягає мети співбесіди на нескладну тему, його (її) відповіді в основному змістовні, відповідають основним правилам, участь у діалозі здійснюється переважно з допомогою співрозмовника, абітурієнт спирається на запропонований зразок, виправляє допущені помилки у процесі співбесіди.

	145 – 149	Вступник загалом досягає мети співбесіди на нескладну тему, його (її) відповіді в основному змістовні, відповідають основним правилам, участь у діалозі здійснюється переважно з допомогою співрозмовника, абітурієнт спирається на запропонований зразок, виправляє допущені помилки у процесі співбесіди; самостійно може охарактеризувати літературне явище.
III. Достатній	150 – 154	Вступник на належному рівні демонструє знання з художньої літератури, його відповідь спрямовується на з'ясування розглянутої проблеми, загалом є змістовною, невимушеною; судження переважно самостійні й аргументовані, відхилення від теми, помилок у мовному оформленні відповіді майже немає; один-два недоліки абітурієнт виправляє з допомогою екзаменатора.
	155 – 159	Вступник на належному рівні демонструє знання на відповідну тему, його відповідь загалом є змістовною, невимушеною; судження переважно самостійні й аргументовані, відхилення від теми, помилок у мовному оформленні відповіді майже немає; один-два недоліки абітурієнт виправляє з допомогою екзаменатора, володіє ситуацією, що містить проблему/питання, досягаючи комунікативної мети співбесіди, але не в повному обсязі.
	160 – 164	Вступник вправно, аргументовано висвітлює тему бесіди, володіє ситуацією, що містить певну проблему/питання, досягаючи комунікативної мети співбесіди, висловлює літературознавчі судження з допомогою загальновідомих фактів/прикладів, його відповідь повна, але характеризується дещо неконкретним тлумаченням деталей питання, що розглядається.
	165 – 169	Вступник загалом вправно, аргументовано висвітлює тему, володіє ситуацією, що містить відповідну(і) проблему/питання, досягаючи комунікативної мети співбесіди, висловлює літературознавчі судження з допомогою загальновідомих фактів/прикладів, його відповідь повна, але характеризується дещо неконкретним тлумаченням деталей; самостійно відповідає на озвучене питання, може конкретизувати поняття, дати визначення.

	<p><i>170 – 174</i></p>	<p>Вступник самостійно відповідає на питання визначеної теми, демонструючи загалом достатній рівень володіння навчальним матеріалом (чітко висловлює думки, уміє сформулювати судження, дає влучну, змістовну відповідь на додаткове питання/запитання); трансформує здобуті знання, відтворюючи їх більш-менш розлого, інколи вибірково, змінюючи форму викладу, але при цьому допускає одну-дві неточності.</p>
	<p><i>175 – 179</i></p>	<p>Вступник самостійно відповідає на питання визначеної теми, демонструючи загалом достатній рівень володіння навчальним матеріалом (чітко висловлює думки, уміє сформулювати судження, дає влучну, змістовну відповідь на додаткове питання/запитання); трансформує здобуті знання з літератури, відтворюючи їх більш-менш повно, змінюючи форму викладу, але при цьому допускає одну-дві неточності, які легко виправляє з допомогою екзаменатора.</p>
<p>IV. Високий</p>	<p><i>180 – 184</i></p>	<p>Вступник самостійно демонструє належний рівень знань, уміє чітко формулювати думки, обґрунтовуючи їх прикладами, дотримується мовленнєвих правил; структура відповіді повна, змістовна, відповідає вимогам програми, використовує грамотно відповідну термінологію, але наявні окремі помилки.</p>
	<p><i>185 – 189</i></p>	<p>Вступник самостійно, майже безпомилково розкриває аспект запропонованої у питанні теми, переконливо аргументує відповідь, наводить низку прикладів, розуміючи навчальний матеріал, демонструє знання відповідної термінології, оформлення відповіді відповідає нормам літературної мови, декілька неточностей може легко виправити після зауваження екзаменатора.</p>
	<p><i>190 – 195</i></p>	<p>Вступник самостійно, майже безпомилково розкриває аспект запропонованої у питанні теми, переконливо аргументує відповідь, наводить приклади, розуміючи навчальний матеріал, демонструє знання відповідної термінології, оформлення відповіді відповідає нормам літературної мови, декілька негрубих помилок може легко виправити після зауваження екзаменатора, але є 1 – 2 неточності.</p>
	<p><i>196 – 199</i></p>	<p>Вступник самостійно будує правильну, глибоку за змістом і досконалу за формою відповідь на озвучені питання/запитання, демонструючи вміння аналізувати, порівнювати та підтверджувати</p>

		прикладами власні судження, співставляти різні поняття; дотримується правил мовленнєвого етикету під час розмови, його відповідь відповідає нормам літературної мови, але є 1 – 2 неточності.
	200	Вступник самостійно буде правильну, глибоку за змістом і досконалу за формою відповідь на поставлені питання/запитання, демонструючи вміння аналізувати, порівнювати та підтверджувати прикладами власні судження, співставляти різні художні поняття; дотримується правил мовленнєвого етикету під час розмови, його відповідь відповідає нормам літературної мови; має системні, ґрунтовні знання відповідно до вимог навчальної програми, демонструє креативні судження, здійснює міжпредметні зв'язки.

Розглянуто та затверджено на засіданні приймальної комісії – 26 квітня 2024 року (протокол № 4).

Голова приймальної комісії

Ігор ГЕРУШ

Відповідальний секретар

Сергій САЖИН

Голова комісії для проведення
співбесіди з української літератури

Лариса ШУТАК